

OPROEP KANDIDAATSTELLING PILOOTTRAJECT DORPSVISIES

1. Situering

Provincie Oost-Vlaanderen lanceert een oproep voor twee piloottrajecten rond de ontwikkeling van een integrale en uitvoeringsgerichte dorpsvisie.

Met dit traject wil de provincie lokale besturen ondersteunen bij het ontwikkelen van een ruimtelijke toekomstvisie voor een dorpskern. Daarbij staat niet alleen visievorming centraal, maar ook de vertaling naar concrete projecten, investeringen en uitvoeringskansen. Hierbij wordt steeds rekening gehouden met de eigenheid van het dorp.

De provincie wil via deze piloottrajecten ervaring opbouwen met een methodiek die later breder inzetbaar kan worden voor andere Oost-Vlaamse dorpen.

2. Wat houdt het traject in?

Instappen in dit piloottraject geeft de gemeente de kans om, onder provinciale begeleiding en met ondersteuning van een extern bureau, een breed gedragen toekomstvisie voor een dorpskern uit te werken.

Het resultaat is nadrukkelijk geen vrijblijvend studierapport, maar een praktisch beleidsinstrument dat ruimtelijke uitdagingen, lopende projecten en geplande investeringen met elkaar verbindt. Bewoners, verenigingen, ondernemers en andere stakeholders worden actief betrokken, terwijl de gemeente zelf de keuzes en uitvoerbaarheid mee bewaakt.

Een afzonderlijk actieplan vertaalt de visie naar quick wins en haalbare acties voor de middellange en lange termijn. Zo krijgt het bestuur zowel concrete eerste stappen als een koersvast kader dat meerdere legislaturen kan meegaan.

Het traject omvat onder meer:

- analyse van de ruimtelijke en maatschappelijke context;
- participatie van bewoners en relevante stakeholders;
- ontwikkeling van een integrale dorpsvisie;
- opmaak van een actieplan, hierin komt o.a.
 - Oplijsting van quick wins, middel- en lange termijn acties
 - Telkens met inschatting uitvoerbaarheid, kosten, mogelijke partners, subsidiekanalen, etc.
- identificatie van quick wins en uitvoeringskansen.

De oplevering bevat direct bruikbare eindproducten: naast de dorpsvisie ontvangt de gemeente een afzonderlijk actieplan, een overzichtelijke visualisatie, bewerkbare bronbestanden en een presentatieset voor college, gemeenteraad en administratie.

Het traject biedt ondersteuning bij de eerste vervolgstappen: tijdens het overdrachtsmoment worden prioritaire acties, partners, financieringssporen, timing en aanbevelingen voor uitvoering concreet besproken.

3. Welke dorpen komen in aanmerking?

De oproep richt zich tot Oost-Vlaamse lokale besturen met een plattelandsdorp. Voor de afbakening van de doelgroep wordt gebruikgemaakt van de afbakeningen van de stedelijke gebieden volgens het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.¹

Volgende dorpskernen komen niet in aanmerking:

- dorpskernen binnen een definitief afgebakend grootstedelijk, regionaalstedelijk of kleinstedelijk gebied;
- dorpskernen op het grondgebied van Gent, Aalst en Sint-Niklaas;
- de centrale kernen van Wetteren en Geraardsbergen (kleinstedelijke gebieden nog niet definitief afgebakend).

Andere dorpskernen op het grondgebied van Wetteren en Geraardsbergen kunnen wel in aanmerking komen.

4. Verwacht engagement van het lokaal bestuur

Een dorpsvisie heeft alleen waarde wanneer ze ook richting geeft aan toekomstige keuzes en investeringen.

Binnen dit traject worden lokale besturen grotendeels ontzorgd. We verwachten van de deelnemende besturen echter een duidelijk engagement.

Het lokaal bestuur engageert zich om:

- actief deel te nemen aan het traject;
- de relevante gemeentelijke diensten te betrekken;
- een politieke trekker aan te duiden;
- een ambtelijke trekker aan te duiden;
- actief deel te nemen aan overlegmomenten;
- de resultaten van het traject formeel te bespreken binnen het bestuur;
- de dorpsvisie en het actieplan als richting te gebruiken voor verdere beleids- en projectontwikkeling.

¹ Zie: <https://www.vlaanderen.be/datavindplaats/catalogus/afbakeningen-van-de-stedelijke-gebieden-in-uitvoering-van-het-rsv-toestand-juni-2023>

5. Cofinanciering

Het lokaal bestuur voorziet een financiële bijdrage van 20% van de kostprijs van het begeleidingstraject. De geraamde prijs voor een piloottraject is 70.000 € (incl. btw). Hiervan zou 14.000 € voor rekening van het lokaal bestuur zijn. De overheidsopdracht om het extern bureau aan te stellen, loopt momenteel.

Deze bijdrage benadrukt het gedeelde eigenaarschap van het traject en de ambitie om met de resultaten aan de slag te gaan.

6. Selectiecriteria

De kandidaturen worden beoordeeld op basis van onderstaande criteria. Kernen die uitgesloten worden in bovenvermeld punt 3. komen niet in aanmerking.

I. Ruimtelijke-maatschappelijke context en uitdagingen

Wat speelt er in het dorp?

De aard, omvang en samenhang van de ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen waarmee de dorpskern wordt geconfronteerd. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke kenmerken en eigenheid van het dorp.

Mogelijke uitdagingen zijn onder meer:

- demografische veranderingen en nieuwe woonbehoeften;
- mobiliteit en verkeersleefbaarheid;
- leegstand en herbestemming van gebouwen;
- erschikking of verdwijnen van publieke functies;
- kwaliteit en gebruik van de publieke ruimte;
- kernversterking en zorgvuldig ruimtegebruik;
- klimaatadaptatie, waterbeheer en ontharding;
- landschappelijke kwaliteit en de relatie tussen dorp en open ruimte;
- druk op de eigenheid van het dorp;
- concrete behoeften of vraagstukken die naar voren kwamen uit eerdere participatietrajecten.

II. Lokale nood, opportuniteit en uitvoeringspotentieel

Waarom is een dorpsvisie hier nu nuttig en wat kan ze in beweging zetten?

De mate waarin er een concrete aanleiding of behoefte bestaat om voor de dorpskern een geïntegreerde visie uit te werken en de mate waarin het traject kan doorwerken in toekomstige keuzes, projecten en investeringen.

Daarbij wordt onder meer gekeken naar:

- de urgentie of concrete aanleiding voor het traject;
- lopende of geplande projecten en investeringen;
- beleidsprocessen of toekomstige beleidskeuzes;
- kansen voor samenwerking met relevante partners;
- mogelijkheden om de resultaten van de dorpsvisie daadwerkelijk om te zetten in acties.

III. Bestuurlijk engagement

Wil en kan het bestuur er echt mee aan de slag?

De mate waarin het lokaal bestuur aantoont dat er voldoende bestuurlijk en ambtelijk engagement is om actief aan het traject deel te nemen en om na afloop met de dorpsvisie en het actieplan aan de slag te gaan.

Daarbij wordt onder meer gekeken naar:

- het engagement van zowel de politieke als de ambtelijke organisatie;
- de bereidheid om relevante gemeentelijke diensten bij het traject te betrekken;
- de beschikbaarheid van een ambtelijke en politieke trekker;
- de bereidheid om de resultaten te verankeren in toekomstige beleidskeuzes, projecten en investeringen.

7. Inhoud van de kandidatuur

Het lokaal bestuur dient het ingevulde aanmeldformulier (bijlage 1) in. Bij de kandidatuur wordt een collegebesluit gevoegd waarin de kandidaatstelling en de engagementen zoals opgenomen in het aanmeldformulier worden bevestigd.

8. Selectieprocedure

De kandidaturen worden beoordeeld door een provinciale beoordelingsgroep op basis van de drie selectiecriteria vermeld onder punt 6. De beoordelingsgroep maakt een gemotiveerde rangschikking van de kandidaturen op en formuleert een voorstel voor de selectie van twee dorpskernen. De uiteindelijke selectie wordt ter beslissing voorgelegd aan de deputatie.

De Provincie kan tijdens de beoordeling bijkomende verduidelijkingen opvragen bij de kandidaat-besturen.

9. Indicatieve timing

Stap	Timing
Lancering oproep	31/08/2026
Indienen kandidaturen	30/10/2026
Selectie pilootdorpen	05/11/2026 (indicatief)
Opstart traject 1	01/01/2027 - oplevering 31/10/2027
Opstart traject 2	01/03/2027 – oplevering 31/12/2027 (afhankelijk van beschikbaarheid bureau kan dit verschoven worden tot max 01/07/2027 – oplevering 30/04/2028)
Inspiratiemoment	2028

10. Kennisdeling

De geselecteerde besturen engageren zich om hun ervaringen te delen tijdens een provinciaal inspiratiemoment in 2028.

Op die manier dragen de piloottrajecten bij aan de verdere ontwikkeling van dorpsvisies in Oost-Vlaanderen.